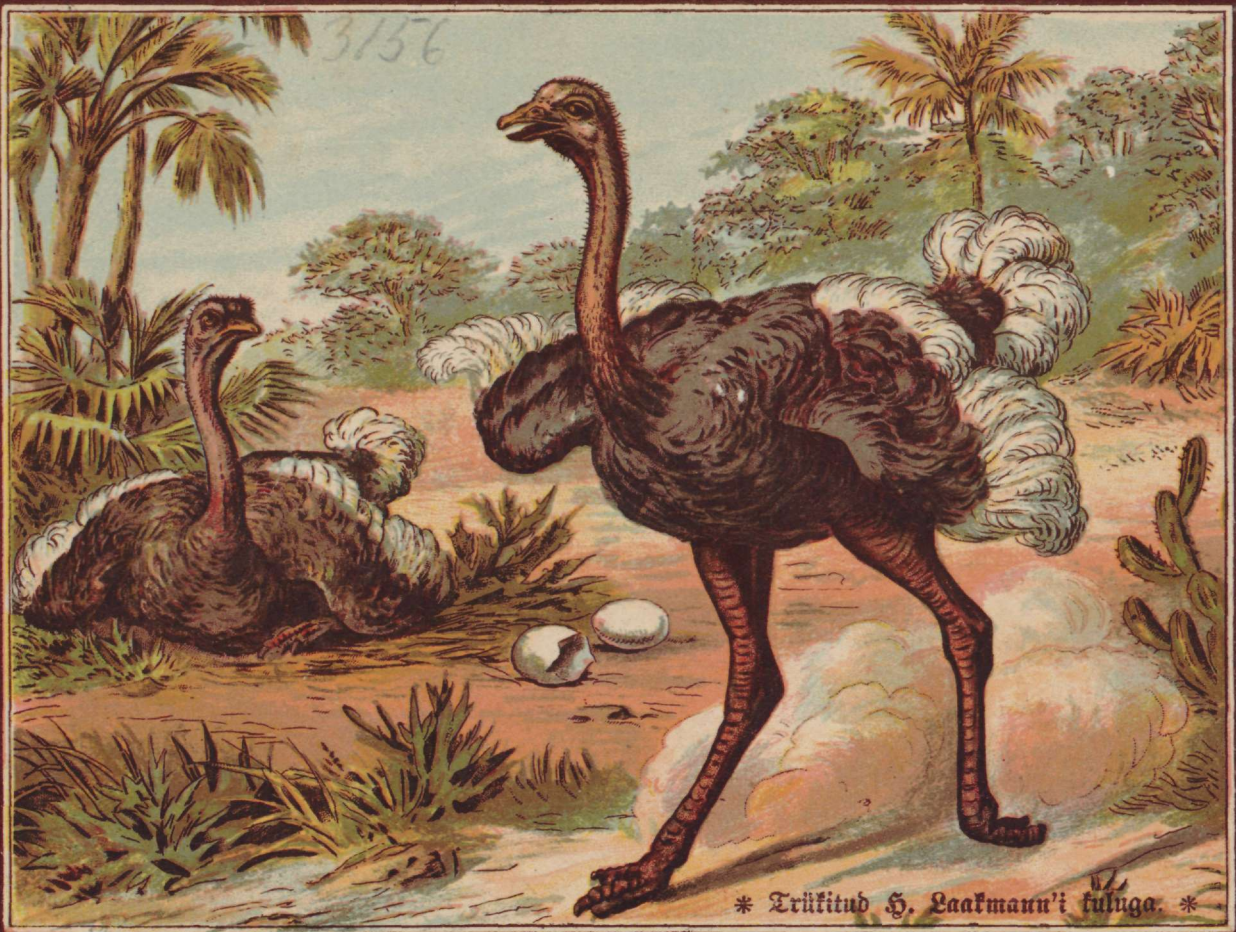

AC 10854

3156
Loomade pildid. II.

* Trükitud S. Saakmann'i kuluga. *

3156

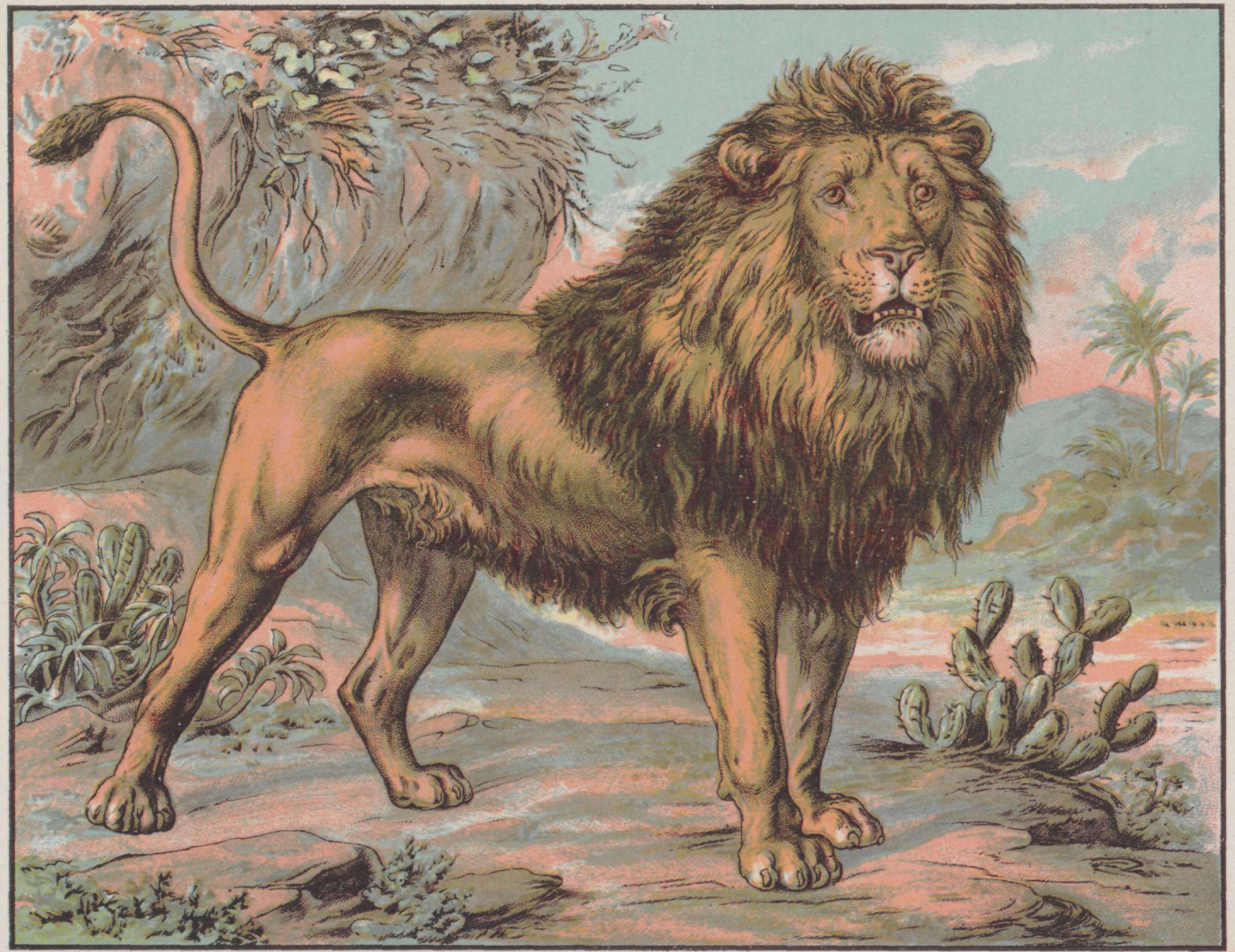
Ninasarwik.

„Isa!“ hüüdis Kaarel tупpa tormates ja koolirantset laua peale wsfates. „Mõtke omme-tegi, isa, wäljas wainul on ninasarwik näha! Tõepoolest, elaw ninasarwik! Kaabri poisid tohiwad waatama minna. — Meie koolmeister jutustas, et sel loomal suur sarw nina peal on, millest ta omale ka nime saanud, ja ta on peaaegu elewandi suurune, kuid lott puudub; aga ta sööb taimi, ja tema nahk on nii paks, et püüsi kuul läbi ei tungi, ja sellest wõib tuge-wat tallanahka ja keppisid walmistada. Kui teda ei äritada, ütles koolmeister, siis ei tee ta kellelegi wiga, aga kui ta wthaseks saab, siis läheb ta nii tigedaks, et ta kui hull ülesse kargab ja ümber jookseb, ehk ta küll ise raske kehaga on, ja oma sarwega, maapinnast mulda ja kiwisid üles kütatab. Häda, kui ta niisuguses tujus kütiga kokku puudub, siis sõtkub ta tema kas jalgadega puruks ehk kiskub temal oma toleda sarwega kõhu lõhki. — Küll see wõib hirmus olla! — Ta rõhkiwat kui siga ja püherdawat ka heameelega kui siga soodes ja lotkudes. Indias ja Böuna-Whwikas, kus ninasarwiku kodumaa on, sööwad inimesed tema liha. Seda ma küll ei tahaks näha!“ „Aga wälja wainule lähets sina heameelega, Kaarlike?“ „Muidugi, isake, kui sina aga lubad!“ „Mine, mo poeg, sa oled hästi õppinud ja kõik meeles pidanud, mis koolmeister jutustanud; ja et meil mitte wõimalik ei ole Indiasse ehk Whwikasse rän-dada, siis on küll parem, et meie selle imeliku loomaga endid siin ligemalt tutvustame?“ — Kaarel tänas oma isa selle lahke lubamise eest ja ta wõis weel selsamal päawal elajahoonesse imeliku lõunamaa looma waatama minna.

Lõwi.

Lõwi on tore loom, loomade kuningas ja walitseja. Eht küll kasside sugust, on lõwil siisgi sarnadust koeraga. Tore on lõwi lakk, mis temale kuninglikku nägu annab. Kõha poolest tugew ja waimu poolest agar, ei tunne Ahwrika lõwi argdust, olgu siis, et julge werega inimene, looduse walitseja, ilma kartuseta temale silma waatab ja wastu astub, siis eht ta põgeneb. Üksnes isa-lõwil on lakk, emalõwil puudub see ehe. Lõwi on oma heategija wastu väga tänulik, nagu meie seda järgmisest loost wõime näha. Waga, wahwas rüütel läks kord sõtta. Kui ta ükskord üsna üksi paksust pimedast metsast ratsa läbi sõitis, nägi ta äkitselt üht lõwi, kes kuningamaoga kanges wõitlemises oli. Kuningamadu oli enese nõnda lõwi ümber mässinud, et see maale saagiks pidi saama. — Rüütel ei wõinud seda osawõtmata pealt waadata, jooksis appi, raidus mõõgaga mao koha katki ja tore lõwi oli peastetud. — Tänulikult waatas nüüd lõwi oma peastja otsa ja hakkas kõhe tema järel käima, nagu truu koer oma pere-mehe kaasas, ja ei lahkunud temast ära ka mitte lahingus. Wõsel walwas ta oma heategija telgi ees ja katses teda. Kui sõda möödas oli ja taplus talitatud, siis hakkas rüütel kodu reisi. Tema kodu oli kaugel üle mere. Kui rüütel laewa astus, ei lastanud madrused lõwi mitte laewa peale, sest nad kartiswad teda. Saew lüfati kaldalt eemale ja lõwi jäi maha. Bizarad silmas, waatas rüütel oma truu sõbra poole, nii väga armastas ta lõwi. Lõwi waatas weel kord oma heategija otsa, nagu tahaks ta teda wiimast korda tänada, — hüppas merde ja kadus laenetesse ära. — Lõwi käib öö ajal saagi peal. Kui ta oma healt tõstab waikewad kõik teised kiskjad elajad ja wärisewad kuningaga healt kuuldes. Tsegi osawa lõwiküti süda hakkab põksuma. Kõik teawad, et lõwi ligidus surma tähendab. Minute abinõuu öö ajal lõwi eemale peletada on tuli.

Kuningatiiger.

Metsloomade seas on kuningatiiger kõige hirmsam ja werejänulifem kiskjajaelajas; ta on ka väga tugev. Hiina-Astias on tema kauge kodumaa; seal suurtes Ida-India metsades luurib ta jõgede ääres, ja kipub inimeste ja loomade kallale, et neid maha murda; inimesele on ta siis kardetaw, kui ta ennast mitte hästi täis ei ole sünnud. Hirmus on niisuguse näljase tiigriga kokku puutuda, ta oskab puude otsa ronida ja hästi karata. — Kord marsšifitwad Inglis-soldatid suures hulgas teed mööda, kui äkitselt tiiger pöösast välja kargas, ühe ohwitseri hobuse seljast maha kiskus ja kohe temaga paksustikku löttas. Ehk küll käed ja jalad juba lõhutud ja kukumisest pool uimane, oli ohwitseril ommetegi weel nii paju jõuudu ja mõistust, et ta pistuli põuest lömbas ja häbemata rõõwlike kuuli südamesse ajas. Üks pasuna-puhkaja olewat kord sellega tiigri küüntest peasnud, et ta äkitselt ja waljuste pasunat puhkus. Kui tiiger seda walju harjumata healt kuulis, ehmatas ta ära, lastis kohe oma ohwri lahti ja puges metsa. See ainuke hea, mis tiigrist saab, on tema ilus, punakas-kollane, triibuline nahk — muidu on ta kole tige loom, keda kõik kardawad. Saawa saarel on ta hiljuti ühest kangeste jookswast raudtee rongist masinakütjat tahtnud maha kiskuda ja metsa wiia, kuid on kargamises nii õnnetu olnud, et masina rattaste alla kukkus ja keskelt katki sõideti. Ka räägitakse ühest naisterahwast, kes enese sellega tiigri suust peastis, et ta sel filmapilgul, kui tiiger tema kallale kippus, äkitselt oma punase wiimawarju lahti löi, millest tiiger nõnda ehmatas, et ta kohe ümber pööris ja metsa ära kadus. Kes tiigri jaht peale läheb, see peab enne oma elu kinnitama, kui ta mitte kütt ei ole, kes lastmises tialgi ei effi. Õnneks on meie maa metsad sellest werejänulifest koledest loomast wabad.

Leopard.

Kül on leopard, nagu tema wäitsem wend panter, tige, salakawal, kassfarnane kiskja elajas, aga kui ta noorel eal wangi langeb, lasseb ta ennast taltsutada ja käib siis oma isanda kaasas kui waga koer, ja ei tee kellelegi paha; niipea kui ta midagi elawat on saanud kiskuda ehk werd maitseada, on ta jälle metsik ja wereahne nagu ennegi. — Ühel noorel taltsal leopardil oli seltsilisteks wäite pois, kellega ta sagedaste nalja tegi ja mängis, ilma et laps sellest olets kahju saanud. Mõnda andis ta näituseks ükskord poisile, kes treppi peale oli magama jäänud, niisuguse kõrwahoobi oma käpaga, et see treppi mööda alla kolises. See oli aga nali! ja ülemeelne leopard röömustas omast tembust, ja seisis saba tiirutades lapse kõrwal, kes üles ärkas. — Leopard armastas magusa lõhnaga asju, aga wihtas figu ja ahwiid ei wõinud ta filma otsasgi näha. — Kõige enam armastas ta akna peal istuda, et sealt kaugele waadata, sest ta oli toas kinni ja ei tohtinud mitte ära põgeneda, waid üksnes õues jalutada. Kui lapsed teda sabapidi akna pealt maha kiskusiwad, siis lastis ta seda enesega rahuliste sündida, nagu olets ta majakas ja mitte mõni metsloom. Leopard on kasside seltsist kõige ilusam, aga kiskjalooma täiskuju. Ta on loomade kardetawam waenlane; ka inimeste kallale kipub ta, ehk ta kül ennast neudest eemale hoiab, niikaua kui üsigi wõimalik. Mõnida oskab ta peaaegu kui kass. Ujumises ei ole ta mitte osawuseta. Sulasad on leopardi kehaliikumised, et lust waadata. Ahwrika on ta kodumaa, kus ta ahwide (pawianide) suurt siginemist takistab. Leopard tungib inimeste majadessegi ja ei kardab ka mitte magadustappa tungimast.

Tänamata hunt.

Hunt oli lõksu läinud. Kui talupoeg tuli ja teda tahtis furnuks lüüa, hakkas ta haledaste vastu paluma: anna mulle weel seekord andeks, ja mina wannun, ja töotan, et mina ennast edaspidi tõemelega tahan parandada. „Ja,“ ütles talupoeg, „sellega võits leppida! Aga mina kardan, et niipea kui sina lahti oled, hakkab sina jälle karja ristikuma ja lambaid murdma. Mis kasu ka on niisugusest parandamisest?“ — „Oh, taewas!“ ütles hunt, „mina peaksin lambaid murdma! Mina töotan, et mina ilal enam liha ei söö. Rohi ja taime juured on edaspidi mulle toiduks. Peaks mulle edaspidi wast liha himu peale tulema, siis püüan seks enesele mõne kala!“ — Talupoeg lastis ennast hundi kavalast kõnest ekkitada ja lastis tema silmuksest lahti. Hunt rõõmustas, et ta waba oli ja sammus niüüd edasi. Tema jõudis wiimaks talumaja juure, kus figa lombis püherdas. Kohe tuli hundile himu peale suutäit liha süüa. „Hoho!“ hüüdis hunt, „loik on wesi, ja loom, kes seal enese tunneb kodu olema, on wististe mõni weeloom. Sah, muidugi, see on jo kala, jah kala! — Kalaliha on mul luba süüa, ega seda mulle minu wanne ei keela!“ — Nende sõnadega kippus ta sea kallale, murdis ta maha ja pani nahka.

Ära usu hundi juttu!
Hundil on need hullud jutud,
Karul on kõned kavalad,
Hunt ei pea ilmaš wannet,
Tige ei tunne ilal tänu.

Hunt unustab, mees mälestab.

Jääkaru.

Jääkaru on hirmus loom, kellega küll keegi ei taha tegemist teha! Sunnaks on, et ta kangel Põhjamaa jääväljadel aset on; nii talwel kui sumel kannab ta walget pikakarwaga kasukat. Karude seas on ta kõige suurem, metslikum ja werejänulisem, iseäranis siis, kui ta näljane on. Kui ta niisugusel korral mitte mõnda ülget ehk teist merelooma ei saa murda, siis kipub ta heameelega inimese kallale. On aga sel loomal küünite sees jõud! Jäävälja mööda oskab ta nii wäledaste jooksta, et waewalt keegi tema küünitesti peaseb. Metsades ei armasta ta elada; ta oskab ka väga hästi ujuda. Ehk ta küll tige da loomuga elajas on, siisgi oma poegadega käib ta nii õrnalt ümber, nagu inimene oma lastega. Kord ajaswad laewamehed üht ema-jääkaru libedat jäävälja mööda taga, ja kui ta nägi, et tema pojad mitte ühes ei jõudnud jooksta, siis wiskas ta neid oma tugewa käppadega enese ees edasi, üht teise järele. Wäikesed karupojad oliwad targad ja kawalad juba küllalt, et ise endid ema ette maha heitsiwad, et ema neid edasi wõiks wistata. Mõnda peasesiwad nad oma tagaajajate käest eluga. Jääkaru heal kõlab nagu mõne koera heal. Jääkarust saab nahka, liha ja raswa; teda maksab püüda. Taltaks teha ei lase jääkaru enast mitte jugugi. Jääkaru maks olewat kihwtine. Kõik madrused, kes seda sööwad, jääwad haigetks. Mõned tõendawad pealegi, et jääkaru maksa sööja ihu pealt näht tükis maha pudeneb. Ku merereisija Kane on seda enese kallal ära proowinud. Meremeeste seas on arwamine, et kes tiial jääkaru liha sööb, selle juuksed hakkiks lähewad. Eskimod on sellesamas arwamises ja toidawad jääkaru lihaga üksnes oma koeri. Raswa tarwitawad nad põletamiseks. Ühe jääkaru naha eest maksetakse umbes 100 rubla.

